

Názory architektů a projektantů NA KVALITU

Ankety se zúčastnili: IVAN POMYKÁČEK, výrobní ředitel SUDOP PRAHA, DAVID KRAUS ze studia Architektura, ADAM RUJBR [Adam Rujbr Architects], KATEŘINA ČAPKOVÁ, ředitelka kanceláře EXCON a.s., TOMÁŠ HRADEČNÝ z ateliéru IXA, ROBERT LENÍČEK [Len+k architekti], PETR BLAŽKA, ředitel ateliéru DELTAPLAN spol. s r.o., PAVEL HORÁK, spolumajitel Prodesi|Domesi, JAN ALEX ŘEZÁČ, ateliér modulora, JAN SOUKUP, jednatel ateliéru Soukup Opl Švehla s.r.o., ONDŘEJ CHYBÍK, ateliér Chybík+Kristof Architects & Urban Designers, MAREK TICHÝ, TaK Architects, JOSEF SMOLA, Projektový a inženýrský atelier, PAVEL BURYŠKA, ateliér XTOPIX, LUBOŠ PATA, ateliér PATA & FRYDECKÝ ARCHITEKTI, MIROSLAV KALIBA, Design Servis, DAVID KARÁSEK, ateliér mmcité, JAROMÍR KROČÁK [ateliér Kročák architekt].

● CO PRO VÁS ZNAMENÁ SLOVO KVALITA?

Pomykáček: Především spokojený zákazník a uživatel, pro kterého dílo navrhujeme či zpracováváme.

Kraus: Týká-li se to slovo architektury a mohu-li trochu zjednodušit, pak něco, co přináší uspokojení té druhé straně, pro kterou pracujeme. Nemohu říci, že kvalita je vždy promyšlenost, množství času strávené nad věcí, krásný zpracovaný detail nebo tzv. profesionalita. Někdy je věc šitá horkou jehlou, amatérsky, živelně a s obyčejnou vášní lepší než upachtěná, na které pracuje tým lidí roky. Záleží na typu práce, důležitá je efektivnost.

Rujbr: Ideál, ke kterému se pokoušíme přiblížit. Kvalita stavby se prověří často až s odstupem delší doby, na začátku tedy musí být silný a nadčasový koncept. U samotného projektu se kvalita pozná již na stavbě. Při práci na projektu je třeba dbát na dobrou koordinaci všech profesí, navrhovat účelná a funkční řešení a nepodceňovat výstupní kontrolu. Za kvalitním projektem musí být lidé, kteří se svému oboru věnují nejen za stolem, ale i na stavbě, exkurzích a školeních, zkrátka zůstávají stále v obraze. Takových lidí si vážím a s těmi také spolupracuji.

Čapková: Kvalita by měla být samozřejmostí, bohužel na našem stavebním trhu není. Kvalitní výrobek je dražší než nekvalitní a zákazníci často zkouší, zda neumíme dodat kvalitní výrobek za cenu nekvalitního. Jsou překvapení, když řekneme, že ne.

Hradečný: Zkusím polemizovat s tezí, že kvalitní projekt, kvalitní příprava stavby, kvalitní materiály a kvalitní stavební firma zajistí realizaci kvalitního stavebního díla. Investor by řekl, že potřebuje ještě kvalitní financování. Jako architekt se sobecky domnívám, že je potřeba zejména vize, idea, kterou formulujeme společně s investorem.

Leníček: Je to relativní a subjektivní pojem, který je možné vnímat z mnoha

úhlů a perspektiv. Pro mne je slovo kvalita, použité ve vztahu ke stavebnictví, synonymem pro spolehlivost a záruku dobře odvedené práce.

Blažka: Pro hodnocení projektů jsou klíčová dílčí kritéria: jedná se o kvalitu samotného návrhu, kvalitu jeho zpracování a předání informací o stavbě. V neposlední řadě jde také o komunikaci a spolupráci s klientem při tvorbě návrhu a nakonec o spolupráci při realizaci stavby.

Horák: Kvalita ve stavebnictví je přímo úměrná životnosti, trvanlivosti a nákladům na údržbu jakéhokoliv díla. Myslím, že doba, kdy se vše neustále vyměňuje, pokud se to porouchá, je pomalu pryč a stále více investorů bude hledat dlouhodobou funkci s možností případných jednoduchých oprav – a to v jakémkoliv oboru. Kvalitu vidím i v mezilidských vztazích, ve vztazích mezi klienty a námi nebo našimi dodavateli. Jsem rád, že na projektech dlouhodobě spolupracujeme se stabilním okruhem dodavatelů, kteří již vědí, co od nich chceme, a můžeme tak posouvat naše hranice stále dopředu.

Řezáč: Maximální výkon, oceněný patřičným honorářem. Kvalita není samozřejmostí a platí se za ni vyšší cena. Kvalitu díla nebo výrobku je nutné posuzovat i v čase, tedy během jeho životnosti. Dodavatel si v současné konkurenci nemůže dovolit nic ošidit – kredit ztratí pouze jednou.

Soukup: Kvalita projektů spočívá v promyšlenosti konceptu stavby v kombinaci s estetickými hodnotami. Musí vycházet z dobré přípravy za pomoci technických či historických průzkumů a poznání potřeb investora. Tato etapa se nesmí podcenit.

Chybík: Kvalitní architektura je výsledkem dialogu mezi stavebníkem a architektem, jde především o množství investovaného času do projektu.

Tichý: Je to základní axiom naší práce, kvalita musí být prostoupena celým

procesem přípravy, zpracování projektu i realizací. Základem dobrého díla je odpovědnost za kontrolu toho, že naše výstupy jsou vzhledem nebo navzdory okolnostem nejlepší možné.

Smola: Kvalita je klíčovým parametrem každého projektu. Tím spíše to platí pro oblast navrhování či realizace téměř nulových budov nebo pasivních domů. To je způsob stavění, který bez kvalitního návrhu a tomu odpovídající realizace nebude fungovat. Bohužel zde nejvíce pociťujeme zhoršující se úroveň znalostí projektantů, architektů i na stavbách. V oblasti projektování je to zejména menší znalost stavební fyziky, na stavbách (ne)schopnost porozumět projektové dokumentaci a dobře provést obyčejné řemeslo. Chybí nám inteligentní řemeslníci. Řemeslo ztratilo společenskou vážnost. Stáváme se v lepším případě montovnou podle zahraničních manuálů.

Buryška: V architektonickém kontextu je kvalita patrná až po delším užívání, kdy se ukáže, jestli se všechny autorské ideje, kvalita zpracování a klientova očekávání protnul v jednom bodě. Tento koncentrovaný průsečík do sebe integruje mnohdy několikaletou práci, která musí být ve všech dílčích procesech provedena dobře. Kvalita pro mne zároveň zahrnuje udržitelný, zpracovaný, nápaditý koncept návrhu odpovídající společenské poptávce. Nosný nápad má mnohdy velmi dlouhé trvání, proto musí umět reagovat na nepředvídatelné změny. Výsledná stavba reprezentuje jen špičku ledovce, na které se objeví jakéhokoliv zaváhání. Pokud byly veškeré fáze procesu provedeny kvalitně, čeká nás i po dlouhodobém užívání vybroušený diamant.

Pata: Ke všemu přistupujeme podle svého nejlepšího vědomí. Nehovoříme o kvalitě, ale snažíme se ji tvořit a udržet i při realizaci projektů – tato role je vždy závislá na důvěře a podpoře klienta. Proces přípravy a vzniku stavebního díla je z počátku o hledání, o jasné vizi,

o určitém souznění s klientem a jeho představami, později přichází dotažení projektu v dobré kvalitě a podrobnosti s důrazem na detail, včetně peripetií a úskalí projednání. A nakonec přichází realizace, kde je často těžké udržet vizi v celku návrhu, v materiálech a především detailech. Bývá nutná řada kompromisů a hledání upravených řešení, které se alespoň přibližují původní vizi. V kvalitě, přípravě a provedení detailů stavby vidím největší rezervy u většiny stavebních firem. Nestačí použít kvalitní materiály, ale je nutné k celému procesu přistupovat s pokorou a vůlí k udržení myšlenky a provedení detailu.

Kaliba: Projekty, které odevzdává naše projektová kancelář investorům.

Karásek: Je to pro nás jedno z nejdůležitějších kritérií už jen proto, že většinu naší produkce vyvážíme, a to většinou na trhy na západ od nás. Nejen že bychom s málo kvalitními výrobky neuspěli v konkurenci, ale ani by nás to nebavilo. Městský mobiliář je náročná disciplína, místem určení je venkovní prostředí. Naše věci jsou vidět a působí na ně všechny myslitelné rozměry počasí a uživatel, který se k nim chová zpravidla nešetrně.

Kročák: Dobré jméno ateliéru se buduje pomalu, zakázku od zakázky. Podceněním kvality práce se prestižní postavení a zájem klientů ihned ztratí. Obecně je kvalita důležitým ukazatelem stavu nejenom stavebnictví či architektury, ale celé společnosti. Vnímání a udržování vysoké kvality posiluje uvědomění si sama sebe, ale také zodpovědnost v dalším našem konání. V důsledku vypovídá o celkové životní úrovni národa. Je těžké udržet a zvyšovat kvalitu ve všech kategoriích našeho života zvláště v současné době, kdy na Hradě sedí přední český

komik a naše finanční zadržnictví obhospodařuje kozel.

• KTERÁ DALŠÍ KRITÉRIA JSOU PRO VÁS KLÍČOVÁ?

Pomykáček: Spolehlivost a odbornost.

Kraus: Pro mne je hlavní, když se mohou lidsky spolehnout na druhou stranu, vše ostatní se dá zařídit, dohodnout, postupně zlepšovat. Obyčejná férovost, držení slova, prostá spolehlivost, to jsou pro mě klíčové věci.

Rujbr: Estetika, velkorysost a důvěra.

Čapková: Klíčová je spolehlivost partnerů, se kterými spolupracujeme, a poctivost vůči investorovi.

Hradečný: Znáám spoustu řemeslně kvalitních, ale naprosto bezduchých staveb a také několik staveb oduševnělých, ale nekvalitních. Pohříchu nejvíce nás obklopuje bezduchá nekvalita. Rozhodně nehledám zlatý střed nebo kompromis. Snažím se dosáhnout maxima možného i s minimálními prostředky a mám velkou radost, když se to povede i komukoli jinému. Mám rád přiměřenost.

Leníček: Kvalita je pro nás podstatná ve všech směrech – po stránce projekční, stavební a provozní. Většinu našich klientů tvoří soukromé subjekty, které kvalitní projekci vyžadují a vyhledávají; to, že jsou spokojeni a vracejí se k nám, mě utvrzuje v tom, že jsme zvolili správný směr.

Blažka: Optimalizace návrhu, což je náročný proces posuzování mnoha variant možných řešení stavby z různých úhlů pohledu. Výsledkem je jistý kompromis, ve kterém se skloubí požadavky estetické, urbanistické, architektonické a funkční s požadavky na investiční a provozní náklady a také na životnost stavby. Tyto požadavky jdou často proti sobě. U každé stavby je důležitost jed-

notlivých požadavků jiná. Klíčová je i komunikace s klientem – může to být profesionální investor, ale i úplný laik. Naší úlohou je získat od něj všechny informace pro zadání. Pokud neznáme jeho potřeby a přání, nemůžeme navrhnout stavbu, která bude pro tohoto klienta kvalitní.

Horák: Určité přístupy a servis klientům. V našem oboru si musíme umět udržet dobrý vztah s investorem po měsíce nebo roky. Dalším velkým tématem je omezení množství materiálů, logistiky či energií jak v procesu výstavby, tak ve fázi užívání. Z hlediska životního prostředí i toho, že je přece nesmyslné vyrábět nebo dopravovat něco, co není na sto procent potřeba.

Řezáč: Reference, spolehlivost, záruka a servis. Věřím firmám, které mají dlouholetou historii a stojí za nimi úspěšné stavby. Reference je pro mě nejdůležitější faktor pro rozhodování, který nemůže nahradit sebelepší marketing. Spolehlivost je především o lidech, kterým důvěřuji, že splní veškeré, a to i nepsané dohody a chápou náš vztah v dlouhodobém horizontu. Seriózní partner nedá ruce pryč například ve chvíli, když nastane nějaký problém, třeba při uplatňování reklamací.

Soukup: Kvalita investora – bez dobrého investora jen těžko postavíte dobrý dům. Je spolutvůrcem stavby a jeho otevřenost pro názory architekta je velmi důležitá. Pokud sleduje jen krátkodobé cíle a třeba rychlý zisk, je to pro stavbu velmi škodlivé.

Chybík: Tým, který na projektech pracuje a inovativnost řešeného tématu. Nezbytně nutným kritériem kvality je také schopnost srovnání díla v mezinárodním kontextu.

Tichý: Odpovědnost, kreativita, odbornost, týmová práce.

Smola: Spokojenost klienta a sociální kompetence. Spokojený klient doporučí dalšího... A mají-li účastníci „sociální vnímání světa“, lze řešit i konflikty ve věcné rovině, bez emocí. Odlišný postoj nechápu jako nepřátelství. Tím je naše společnost i segment stavebnictví zaplevelena nadmíru.

Buryška: Nejvýraznější porevoluční architektonické počiny na území České republiky byly financované soukromým zadavatelem anebo církví, což se zdá být až nepochopitelné. Objem proinvestovaných peněz veřejným sektorem často absolutně neodpovídá kvalitě, o které jsem se zmiňoval výše. Tento jev lze sledovat v rámci veškerých měřítek, počínaje úpravou povrchů a konče stavbami pohyblivými se rozsahově v miliardách. V moři nekvalitně zadaných, nedostateč-

ně vyprojektovaných a polovičatě provedených realizací ovšem existují výjimky, kterých si nesmíme vážit.

Poslední dobou lze pozorovat jev, kdy se studenti architektury a občas i praktikující architekti vrací do svých rodných měst a obcí, kde se snaží iniciovat změny. Dostávají se tak do nových rolí – jsou vypisována výběrová řízení na městského architekta, nastupují na úřednické pozice, do zastupitelstva anebo se dokonce stanou starosty, jako tomu bylo v případě mariánskolázeňského Vojty Franty. V rámci těchto pozic lze vytvářet konstruktivní prostředí, ze kterého může vzejít mnoho skvělých počínů. Myslím, že se blýská na lepší časy.

Pata: Kromě kvality považuji při přípravě za klíčovou pokoru k návrhu, dotažení myšlenek do detailu a především vztah s klientem/stavebníkem. Pro vznik kvalitního díla je samozřejmě klíčová stavební firma, přístup a profesionalita lidí, kteří stavbu vedou a provádějí.

Kaliba: Krása architektury, dokonalé a bezpečné řešení celku a detailu.

Karásek: Design – nemáme právo zaplevelovat veřejný prostor našich měst estetickou hrůzou. Městský mobiliář je podstatnou částí veřejného prostoru, kde se všichni pohybujeme. Je proto rozdíl, chodíme-li denně kolem lavičky pěkné nebo naopak ošklivé.

Kročák: Zodpovědnost, slušnost mezi lidmi, empatie a pochopení druhého, pokora. To nejsou kategorie slabosti, to je podstata života. Dále pak v našem oboru potřebný nadhled, profesionalita a hlavně invence, která je světlem a kořením života.

● JE ROZDÍL V PŘÍSTUPU KE KVALITĚ U SOUKROMÝCH A VEŘEJNOPRÁVNÍCH INVESTORŮ?

Pomykáček: Nemyslím si, že by byl podstatný rozdíl v přístupu ke kvalitě prováděného díla mezi soukromníkem a státem, spíše záleží na lidech, na jejich zkušenostech a odbornosti, alespoň jak já je mohl poznat. Také lze říci, že v poslední době státní investor nemá snad ani čas kvalitou provádění sledovat s ohledem na neuvěřitelné množství kontrolních orgánů a jimi prováděných kontrol, které se také tváří, že právě díky nim bude kvalita dosažena. Bohužel se ve velké míře jedná o lidi, kteří vědí o investiční činnosti jen velmi málo a tak se vlastně kvalita nelepší. Jedno přísloví praví: Méně někdy znamená více.

Kraus: Nepozoruji to. Jsou investoři soukromí, kteří věc příliš neprožívají a totéž může být i u veřejného sektoru. A naopak.

Rujbr: Ano, soukromý investor na ni dbá více.

Čapková: Soukromý investor si kvalitu hlídá už při výběru projektanta a dodavatele, veřejnoprávní investor tuto možnost nemá, protože za něj projektanta a dodavatele vybírá z velké části zákon. Zkušenosti a zdravý rozum musí jít stranou. Soukromý investor si zpravidla nechá projekty nezávisle posoudit. Veřejnoprávní to nedělá z důvodu, že nemusí, a také proto, že na to nemá zákonem vyčleněné prostředky a mohl by být i obviněn z jejich plýtvání. Soukromý investor je přístupný pozitivním změnám na návrhu, které se v procesu projektování a výstavby nabídnou, veřejnoprávní musí dílo postavit vždy v původní, i když horší variantě.

Hradečný: Soukromí a veřejnoprávní investoři jsou úplně stejní: buď chytří, nebo hloupí. Ti chytří samozřejmě chtějí kvalitu a vědí, že stojí peníze.

Leníček: Celkový přístup se výrazně liší, hlavní rozdíl vychází z podstaty investice. U soukromých investorů je cílem realizovat projekt, který musí dávat ekonomicky smysl a vytváří vedle přidané hodnoty zisk. Jinak to ani nejde, jde o podstatu podnikání. U veřejnoprávních investorů se většinou jedná o stavby, kde vytvoření zisku není prioritou a kdy lidé obhospodařují veřejný, tedy cizí majetek. Dalším rozdílem je přístup při výběru všech zúčastněných subjektů – od projekce, dodavatele stavby až po provozování. Soukromý investor si je většinou vybírá uvážlivě, ve výsledku jde o vybalancování investice a kvality v poměru k životnosti stavby. Veřejnoprávní investoři byli až do nedávna nuceni vybírat všechny zpracovatele jen podle nejnížší nabídkové ceny, nikoliv poměru investice a kvality, což ve výsledku v mnoha případech dopadlo špatně. Významným faktorem je také kvalifikovanost lidí ze strany investora. Říká se, že hlavním úkolem manažera je obklopit se schopnými lidmi. Soukromí investoři si to uvědomují lépe, veřejnoprávní to naopak podceňují a plánují skokově. Buď kvůli své neobdobnosti, nebo snaze ušetřit náklady před zadáním veřejné zakázky.

Blažka: Zpravidla ano, základní skupiny jsou podle mě tři. Především je rozdíl mezi přístupem soukromého stavebníka, který si staví dům pro sebe nebo pro své podnikání. Tito investoři většinou volí vyvážený kompromis požadavků. Jejich záměr je dlouhodobý, zajímá je kvalita stavby, její životnost, provozní náklady. Soukromý investor-developer je většinou obchodník, který staví proto, aby objekt prodal. Výše investičních nákladů je

pro něj zásadní, ale dnes už většinou ví, že výsledný produkt musí být přiměřeně kvalitní, jinak není prodejní. Veřejný investor se snaží konat především tak, aby nemohl být napaden, že někde porušil zákon, že mrhal veřejnými prostředky nebo naopak ohrozil „veřejný zájem“, jako je třeba bezpečnost návrhu. Všechno ostatní je vedlejší. Toto hodnocení je samozřejmě zjednodušující a rozhodně neplatí vždy a všude.

Horák: Logicky by se chtělo říci, že privátní investoři budou na kvalitu dbát více, ale moje zkušenost je jiná. Jako u všeho záleží na lidech – tedy na osobě investora a jeho dozoru, jak se budou o kvalitu stavby zajímat a starat. I u veřejné zakázky může být dobře nastaven systém kontroly včetně kvalitního personálního obsazení a naopak – u privátního investora to může být řešeno špatně nebo nedůsledně.

Řezáč: Ano, a to zásadně. Soukromý investor si kvalitu definuje a vybírá sám. Veřejnoprávní investoři jsou vázáni zákonem o veřejných zakázkách, kde donekdávna platilo pravidlo, že vyhrává nabídka za nejnižší cenu. Kvalita a reference dodavatele neměly patřičnou váhu. Stačí se rozhlédnout kolem sebe – neustále se opravují dálnice, silnice, chodníky, sem tam něco spadne jako nedávno střecha sportovní haly v České Třebové.

Soukup: Rozdíly v přístupu soukromých a veřejnoprávních investorů existují, ne vždy se však projevují na kvalitě staveb. Soukromý investor je na vyznění stavby více zainteresovaný, většinou ale nemá přehled ve stavebním oboru a zaměřuje věci důležité za okrajové. Vyžaduje také daleko více osobního nasazení architekta než investor veřejnoprávní.

Chybík: Máme zkušenost s oběma sektory a vždy je to o lidech, kteří tvoří projektový tým na straně investora. Za sedm let, co vedeme kancelář, jsme měli velké štěstí na osvětlené klienty, kteří byli ochotni vést dialog, a řadu věcí jsme se od nich mohli naučit.

Tichý: Soukromí klienti jsou často důslednější a náročnější, ale i u veřejných zakázek poslední dobou vnímám velký posun směrem ke snaze realizovat kvalitní projekt.

Smola: To, co někdy projde v režimu veřejné zakázky, by žádný soukromý investor netoleroval. Navíc čerpání dotačních titulů deformuje trh, i ze slušných lidí vytváří potenciální zákazníky nápravných zařízení a zejména má dopad na kvalitu stavebních činností. Na zhotovitele stavby lze jen těžko vyvíjet účinný tlak směřující k řádnému provedení díla a stavební společnosti to dobře vědí. Menší obce i města na stavbě často zastu-

puje starosta, který většinou není odborníkem. Tady nás čeká ještě hodně práce.

Pata: Podle našich zkušeností je často rozdíl značný, jak mezi soukromými, tak i veřejnoprávními investory. Na obou stranách jsme se setkali především s klienty, respektive jejich zástupci, kterým skutečně záleží na kvalitě, ale i těmi, kteří kvalitu chápou jinak. U větších soukromých společností bývá vypracovanější systém požadavků na přípravu a kvalitu stavby. U veřejnoprávních investorů tato kritéria často vznikají spíše v průběhu přípravy a někdy jsme iniciátory my. U malých i velkých soukromých investorů je přístup opět velmi rozdílný. Vždy je to ale o lidech, se kterými příprava probíhá.

Kaliba: Soukromý investor je skrblik, má málo peněz a podle toho zadává práci. Veřejný investor je skrblik, který se bojí, aby nepřišel o místo při zadávání státní a veřejné zakázky. Nejnižší cena je však nejrychlejší cestou do pekel, k problémům a předělkám. Ale proč bychom to za peníze investora nepředělali... Máme rekord: 2500 m² střechy na Lipně, která se kompletně předělávala po 18 měsících!

Karásek: Není. Nemůžeme si to dovolit a ani to nedává smysl.

● ZHODNOŤTE VLIV NOVELY ZÁKONA O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK NA VAŠI PRÁCI.

Pomykáček: Na vlastní projektantskou práci vliv vlastně nemá, navíc po tak krátké době lze jen těžko něco hodnotit, zadavatelé se s ním teprve učí zacházet.

Kraus: Zákon je jedna věc, praxe, reálný trh a svět, ve kterém pracujeme, druhá. Zákony jsou jistě myšleny dobře, těžší je ovšem, aby se to opravdu promítlo do našeho všedního dne. Stále zažíváme výběry pouze na základě ceny a na druhé straně plýtvání. Mohu kritizovat některé parametry pro získávání dotací, tlaky na čas, které způsobují chyby, a často příliš velký okruh lidí, kteří o věci v průběhu jejího tvoření rozhodují. Celkově bych maximálně zjednodušoval vše, co se týká státní správy.

Rujbr: U obchodních soutěží se zatím novela příliš neprojevuje, odvaha zadavatelů vybočit ze zaběhané cesty výběru podle nejnižší ceny se rodí těžce. Co mě však těší, je narůstající počet architektonických soutěží. Zvyšuje se také kvalita zadání soutěží a jejich administrace. Přes občasné peripetie spojené se soutěžení o návrh je vnímám jako tu nejlepší, lety prověřenou a v zahraničí masivně využívanou cestu ke kvalitnímu výsledku.

Čapková: Bylo by prospěšné jeho působnost omezit a dát veřejným investorům

více prostoru k rozhodování. Napsat zákon s předpokladem, že všichni kradou, je nesprávné. Jsme optimisté a myslíme si, že tomu tak není. Rozhodně by vznikl mnohem větší prostor pro kvalitní a mimořádné stavby.

Hradečný: K novelám novel a jejich novelám se snažím zůstat imunní a raději si přečtu evropskou směrnici, abych se ujistil o smyslu věci. Mám respekt k ústavě, Listině základních práv a svobod, a vzal jsem si k srdci vyjádření doktorů Cepla a Motejla, kteří svorně žehrali na obecnou slabinu odůvodňování výroků, a tak se ve svých pracích snažím své postupy a myšlenky zdůvodňovat. V několika případech se mi to vyplatilo v soudních procesech.

Leníček: Novelu hodnotím jednoznačně pozitivně, přestože se veřejných zakázek příliš neúčastníme. Ve výběrových řízeních, kde byla hlavním kritériem cena, jsme neměli šanci na úspěch – pokud jsme chtěli dodržet naše kvalitativní měřítko, nebylo možné je nabízet za nejvyšší cenu bez přihlídnutí k ostatním faktorům projekce, jako je například sestavení projekčního týmu. Pokud se nehodnotí pouze cena, znamená to, že se můžeme účastnit výběrových řízení. Také určité vytlačení dumpingových nabídek za projekční služby bude mít vliv na celý trh. Kvalitní práce něco stojí a jsem rád, že to novela zohledňuje.

Blažka: Ve vztahu k projektové dokumentaci úplně selhává – projekt nelze specifikovat jako výrobek, projektová činnost je především duševní práce a výkres, to je jen prostý, téměř formální způsob prezentace myšlenek. V souladu se zákonem je výběrové řízení na projektové práce ještě stále specifikováno počtem „popsaných papírů“ a hodnoceno nejvyšší nabídkovou cenou. Výsledkem je, že je vybrána nejlevnější možná varianta, jak opatřit příslušný počet výkresů, který předepisuje prováděcí vyhláška. Přitom ovšem logicky tato nabídka obsahuje nejméně projektové činnosti = přemýšlení. Je to podobné, jako kdybyste podle tohoto zákona vybírali malíře, který vám namaluje obraz. Řeknete, že obraz má být na plátně 100 x 70 cm, má být barevný a malíř že má být vystudovaný a členem nějakého sdružení malířů. Ještě můžete třeba určit, že na plátně má být květina. A kritériem je nejvyšší nabídka. Co asi bude výsledkem? Podobné je to s veřejnými zakázkami na projektové práce. V lepším případě se stavba neposune k realizaci a projekt se vyhodí, v horším se postaví špatná stavba. Co jiného také čekat od postupu: vyber nejlevnějšího projektanta, následně nejlevnějšího dodavatele a nech ho kontrolovat nejlev-

nějším technickým dozorem. A v průběhu stavby vybírej nejlevnější materiály. Zkuste si takto vybrat svého lékaře nebo advokáta. Dokud zákonodárce nepochopí, že projektová činnost je duševní práce, že to kreslení v počítači nebo na papíře o výsledku prakticky nerozhoduje, že rozhoduje invence a znalosti a jejich aplikace, situace se nemůže zlepšit.

Rezáč: Novela zákona má pro mne zásadní význam a to především v soutěžích o návrh. Zadavatel má možnost si stanovit kritéria výběru, kde nerozhoduje pouze nejvyšší cena, ale například i reference nebo složení projekčního týmu. Na konci loňského roku jsem byl členem týmu, který se zúčastnil výběrového řízení na studie úprav veřejných prostor v Táboře. Kritériem zadavatele byla ze 60 % cena a ze zbylých 40 % předložené reference. Za reference jsme získali nejvíce bodů, zakázku ale nikoli. Nyní probíhá podobné výběrové řízení do Mělníka, kde jsou kritéria stanovena opačně, cena 40 % a reference 60 %.

Soukup: Samotný zákon o zadávání veřejných zakázek v nedávném a i dnešním znění je pro kvalitu projektů spíše škodlivý. Nepodporuje kvalitu, ale nízkou až nejvyšší cenu, a i když v novele už to není hlavním kritériem, přesto se investoři neodvážejí postupovat jinak. Pokud zvolí volnější výklad, propadnou se do procesu odvolávání neúspěšných uchazečů o zakázku, kteří mohou zcela zhatit vyčerpání peněz z dotací ve stanoveném termínu. Myslím, že následky neuváženého uplatňování nejvyšší ceny dila nás přijdou v budoucnu na velké peníze a komplikace. Mnohé chyby z toho vyplývající už nepůjde napravit. Tento přístup vytváří naprosto nevhodné klima při zadávání zakázek, vycházející z uplatňování nevhodných požadavků. Preferuji architektonické soutěže, které vítězi umožní vypracovat projekt bez výběrového řízení.

Chybík: Co vím, novela pozměnila zákon o veřejných zakázkách, a to tak, že se dodavatel nevybírá na základě nejvyšší ceny, což bylo naprosto nesmyslné. Obecně se však domnívám, že nevhodnějším způsobem výběru architektů je veřejná architektonická soutěž.

Buryška: Nemůžu říci, že by se nás novela výrazně dotkla. Představuje pouze jeden z mnoha kroků pro narovnání způsobu zadávání veřejných zakázek, tematika je však mnohem hlubší. Tento segment trhu je ve všech vrstvách dlouhodobě velmi zdeformovaný. Všichni příslušní aktéři od politiků, úředníků, projektantů až po drobné subdodavatele stavby o tom vědí. Je až alarmující, jak mizivé procento obcí a měst vyu-

živá k zadání zakázky institut veřejné anebo vyzvané architektonické soutěže. Tento nástroj je pokládán za neefektivnější způsob výběru daného projektu, respektive projektanta. Zadavatel musí na začátku počítat s nemalými výdaji na vypsání a organizaci, nicméně kupuje si tím možnost posouzení z více předložených návrhů, kdy již dopředu zohledňuje více či méně reálnou míru finanční náročnosti, potenciální kvalitu předloženého řešení nebo vztah k místu. V tomto ohledu vidím ze strany architektonické obce ještě obrovské rezervy.

Pata: Kladně hodnotím lepší možnosti zákona vypisovat architektonické soutěže s návazností na zadávání veřejných zakázek.

Kaliba: Je to cesta do pekel, je to děs, vyhrává garážový projektant z Vrchoviny, který dá nejnižší cenu. Každý projektant jde pod cenu. Kromě toho se projekt pojistí za 800 000 korun, i když má být na 2,5 milionech – není to náhodou hovadina? Proč máme honorářový řád, když ho investor nedodržuje? Stal se z něj cár papíru a ostuda ČKAIT a ČSSI. Byrokracie na stavebních úřadech se nezmění, protože úředníci jsou děvčice od plotny, které si vezmou vyhlášku 499 a začnou si odškrtnávat a1, a2, a3, b1, b2, ...b8 – a nedej bože, že něco chybí. Kvůli slovíčku třikrát posunou termín po 60 dnech. Zjednodušení nebude žádné, dokud se budou úředníci bát o židli a nebudou mít mozek v hlavě. Už znám čtvrtý stavební zákon a ten první, myslím č. 50, byl nejlepší.

Nejlepší informace v novele by byly:

- Odpovědnost dodavatele stavby nad stavbou – prokázání jeho kvalifikace stavebnímu úřadu před zahájením prací. To by mělo být povinností!
- Povinnost investora zadat vypracování prováděcího projektu, podle kterého se opravdu staví.
- Povinnost autorského dozoru a předložení zápisů z dohledu nad stavbou při kolaudaci.

Karásek: Největší efekt na naši práci z tohoto pohledu je možnost doplnění dokladů a údajů pro veřejné zakázky. Každé město nebo obec řeší zadávací dokumentaci s určitými rozdíly, takže v minulosti se nám občas stalo, že jsme některé požadavky přehlédli. Možnost doplnění dokladů a údajů tedy snižuje riziko vyloučení ze soutěže. V konečném důsledku je to ale větší výhoda pro konkurenci, náš ateliér je profesionálně na takové úrovni, že kritéria soutěží splníme. Obchodně důležité – ale zatím jsme se s tím nesetkali – je možnost investora stanovit, jakou cenu považuje za mimořádně nízkou, nebo jakým způ-

sobem ji bude určovat. Podle zákona by měl mít zadavatel možnost minimální cenu stanovit. Kromě toho by měl také vyžadovat referenční zakázky za poslední tři roky.

Kročák: Novela sice posouvá neúnosnou devastaci našeho oboru do mírnějšího pásma, ale že by se stav zlepšil, nepozorují. Kdo z úředníků půjde hrdinně do rizika dlouhodobých a vyčerpávajících soudních sporů při výběru vyšší, i když kvalitnější nabídky? Způsob zadávání veřejných zakázek a především diskriminační zásahy dotací do jinak vyvážené struktury investic nepřinášejí vyšší kvalitu staveb, spíše degradují náš obor a nedávají šanci vytvořit špičková díla. Pokud budu mluvit o nás, většinu důležitých zakázek jsme získali především v architektonických soutěžích. A potom od soukromých klientů, z nichž někteří se k nám vracejí.

● JAK ŘEŠÍTE NEDOSTATEK KVALIFIKOVANÝCH LIDÍ?

Kraus: Metodou pokus – omyl – vítězství. Stále hledáme, stále zkoušíme měnit způsob práce, stále se snažíme posunovat laťku kvality v kanclu výše. Zažíváme úspěchy i prohry. Základem je dobrá vůle, dobré a čisté srdce, vše se dá postupně naučit a zlepšit.

Rujbr: Snažím se nabídnout takové podmínky, abych kvalitní lidi nejen získal, ale i dlouhodobě udržel. Spolupracuji s lidmi samostatnými, odpovědnými a nabízím větší míru tvůrčí svobody. V našem ateliéru i týmech, které sestavujeme, jsou zastoupeny všechny věkové kategorie od stážistů až po specialisty s desítkami let praxe.

Čapkova: Spoluprací s vysokými školami.

Hradečný: Kvalifikovaných lidí je nedostatek, protože mnoho desetiletí není vyžadována kvalifikovaná práce. Komunista chtěl jakoukoli práci, ale hlavně ideově nezávadnou. Když se převlékl do manažerského kabátu, tak zase tu nejlevnější. Taková strategie neprodukuje kvalifikované lidi, ale jak říkal soudruh Lenin, užitečné idioty. Zejména ovšem vznikne prostředí, kde se nepřetržitě lze, kde lež je všudypřítomným fenoménem, nad nímž se málokdo pozastavuje. Jak v takovém prostředí vychovávat kvalifikované lidi? Musíte si je vychovat sami. Malinko se o to snažím svým působením na Fakultě architektury ČVUT.

Leníček: Dá se řešit dvěma způsoby: první je odlákat pracovníka od konkurence, druhým způsobem je vychovat si ho od začátku. Je to sice náročnější, ale v dlouhodobém horizontu efektivnější. Architektura je specifický obor, kde se

do schopnostních a výkonnostních parametrů často zapojuje také parametr estetický. Pro jakoukoliv tvůrčí činnost je nutné být naladěný na stejnou notu, jinak je spolupráce i přes dobrou kvalifikaci komplikovaná.

Blažka: Těžko. Ovšem naše firma má vypracovaný systém zaměstnávání studentů při studiu SPŠ a VŠ, vybraní studenti pak u nás po studiích nastupují do zaměstnaneckého poměru. Vychováváme si tak postupně kvalifikované lidi sami, bohužel občas někteří odcházejí po získání kvalifikace ke konkurenci, ale to už je riziko této metody.

Horák: Neustálým hledáním, nic jiného asi neplatí. A také neústupností u stávajících spolupracovníků nebo dodavatelů. Většinou je to tak, že když něco nejde, tak je to proto, že se to nechce udělat pořádně.

Soukup: Náš ateliér je otevřený pro spolupráci se studenty, kteří u nás získávají praxi. Dobře tak poznáme jejich schopnosti a ty nejlepší po dokončení studia oslovujeme s nabídkou zaměstnání.

Tichý: Tohle je v poslední době opravdu problém, my mu čelíme dlouhodobou prací s lidmi. Náš pracovní tým se krystalizuje skoro dvě desítky let, kolegové si rozumí a pevně věřím, že společnou práci vnímají jako možnost vlastní realizace. Nové posily hledáme už na školách, se studenty pracujeme jako se stážisty a motivujeme je prací na zajímavých projektech po boku zkušenějších kolegů.

Smola: V rámci ateliéru sázím na volné uspořádání, na léty ověřený tým OSVČ převážně z řad členů Centra pasivního domu. Nové si „vychovávám“, i proto jsem se stal před pěti lety pedagogem. Je to příležitost ovlivnit budoucí profesionály ve stádiu zrodu, předat jim zkušenosti, ale i běh na dlouhou trať. Nejlepším nabízíme uplatnění ve firmách sdružených v Centru pasivního domu.

Pata: Máme poměrně stabilní tým, ale pociťujeme výrazný nedostatek kapacit u projekčních kanceláří a specialistů, se kterými spolupracujeme. Chceme mít v týmu již vyzkoušené a kvalitní specialisty a kanceláře, takže současný deficit nám přináší daleko více času a těžší hledání partnerů pro projekční proces.

Karásek: Těžko, je to velký problém. Ale kvalifikace, zvláště ta formální, není často nejdůležitější. Tím je přístup k práci a vůle něco dokázat. To překoná i sebelepší vzdělání. A naopak – nejlepší škola a tisíce školení je vám k ničemu, když nemáte vůli něco dokázat. Takže hlavní problém je nedostatek lidí se správným přístupem.

Kročák: Spolupracujeme s řadou externích odborníků a v průběhu let se vykrystalizoval tým, na který se mohu spolehnout. Naše skupina se ovšem v čase vyvíjí, občas někdo přijde, někdo odejde, ateliérem projdou studenti. Čas od času přizveme ke spolupráci specialisty ze vzdálenějších oborů. Potkávat nové lidi je podnětné a obohacující a nemám pocit, že by chyběli kvalifikovaní odborníci. Hodně energie dostávám od studentů na fakultě.

● PRACUJETE V SYSTÉMU BIM?

Pomykáček: Již poměrně dlouho se o něm mluví, ale bohužel spíš jenom mluví. My své lidi školíme, jezdí na stáže či na exkurze do zahraničí. Ukazuje se však, že v tom nemají jasno ti, kterým by digitalizace stavebnictví měla přinést nejvíce: stavebníkům, vlastníkům a správcům hotových objektů. Za nás projektanty můžu říct, že máme velká

očekávání – už jsme zpracovali pilotní projekt a připravujeme další, jsme poměrně slušně softwarově vybaveni, školíme lidi pro práci ve 3D, sledujeme dění v BIM kolem nás. Na start jsme tedy připraveni, jen aby to vůbec začalo.

Kraus: Ne vždy, závisí to na typu zakázky.

Rujbr: Od založení ateliéru v roce 2004 projektujeme v modelu virtuální budovy, používáme SW Archicad od Graphisoftu. V posledních letech se přidává víc a víc profesí, které také projektují v BIM, koordinace a výstupy jsou dnes mnohem efektivnější. Velkou radost mi dělá funkce teamwork, umožňující pracovat více lidem na jednom virtuálním modelu.

Čapková: Částečně, máme komplexní informační systém pro správu a archivaci dokumentace a dokumentů s projektem a stavbou souvisejících. Grafickou část BIM v pravém slova smyslu zpravidla nepoužíváme, nicméně technicky jsme na BIM připraveni, pokud bude investor

ochoten nést zvýšené náklady na projektové práce.

Hradečný: V systému BIM nepracuji. Až budou stavby realizovat místo lidských rukou roboti, tak se to naučím, do té doby to nemá smysl.

Leníček: Je to budoucnost projekce a stavebnictví. V dnešní době už nejsou stavby pouhé konstrukce s nutným vybavením, ale nadneseně řečeno zařízení nabitá technologií, ve kterých je čím dál těžší se orientovat. Platí to pro fázi projekce, výstavby i provozu budovy. Mám za to, že BIM je v současnosti jediný způsob, jak efektivně projít celým životem stavby. Nicméně jedná se o systém, který vyžaduje zkušenosti i nasazení všech zúčastněných, což brzdí jeho rozvoj. My projekci pro BIM zavádíme do praxe postupně – u větších a složitějších objektů nám to značně usnadňuje práci.

Blažka: Ano, ale méně, než bychom chtěli.

Horák: Vzhledem k rozsahu a charakteru většiny našich zakázek se BIM zabýváme jen okrajově. Nicméně v něm

vidím velký potenciál, zvláště u větších projektů, kde se nepotkáte s množstvím změn v průběhu procesu.

Rezáč: Systém BIM zatím nevyužíváme. V posledních letech jsme zaznamenali zvýšenou poptávku po dřevostavbách, spolupracujeme s předním českým výrobcem montovaných dřevostaveb, který pracuje v programu SEMA. Připravíme architektonickou studii a projekt pro stavební povolení, tato firma pak dokumentaci převede do systému, ze kterého se vyexportují výrobní výkresy stěn a stropů, položky prvků, výrobků, kubatury materiálů a celkový výkaz výměr.

Soukup: Při projektování staveb systém BIM postupně zavádíme, běžně využíváme 3D modely. Všichni naši spolupracovníci z řad zpracovatelů profesionálních částí projektů ale nejsou vybaveni potřebným software. Práce, realizované v systému BIM, považuji za dobré a úspěšné.

Chybík: Zatím ne, ale v letošním roce se na nás naši investoři obraceli s žádostí o vypracování projektové dokumentace v tomto systému, takže přechod na BIM plánujeme.

Tichý: Vzhledem k povaze a spektru našich projektů to pro nás není nezbytné, ale vzhledem k vývoji projekční praxe je to otázka blízké budoucnosti.

Smola: Zatím ne, ale nepochybuji, že je to blízká budoucnost, zřejmě obdobně významný zlom, jako když v devadesátých letech nastoupila digitalizace projektování. Vnímám to jako přirozený vývoj, rychle směřující k agendě 4.0. A moc mně mrzí, jak EU v této oblasti technologií významně zaostává za USA. Souvisí to i s rolí vysokých škol ve vzdělávacím systému. Reforma je na místě, chceme-li mít alespoň v dohledu světla posledního vagonu vzdalujícího se vlaku západní vzdělanosti...

Kaliba: Projekt bim-bam je cesta do pekla, jsou to hezké obrázky do monitoru pro manažery, kteří na ně civí a myslí si, že tomu rozumí. Projekt topení a vody v systému BIM je papír, který nemá s realitou co dělat, a ve finále se na stavbě řeší problémy s řemeslníkem na pytli od cementu a s tužkou. Za dvě hodiny je změna hotová. Možná, že nám pomohou manažeři, IT specialisté, programátoři a vyškolení odborníci z dovozu, zatím jsou na lodích, ale příští rok nám to pomohou zavést.

Kročák: Můj „výrobní“ nástroj je má hlava, papír a tlustý krejon, ostatní rozpracovávají kolegové. A vlastně taky grafický program, kdy pro klienty připravuji varianty návrhů řešení v podobě 3D modelu pro jejich lepší představu. V systému BIM nepracuji.

POŘADÍ ATELIERŮ V SOUČTU HODNOCENÍ LET 2012–2016 A POROVNÁNÍ S POŘADÍM V JEDNOTLIVÝCH LETECH

	2012		2013		2014		2015		2016		2012–2016	
	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí
AED project, a.s.	1900	6			600	37	2900	1	3080	2	8480	1
Šafer Hájek architekti s.r.o.	280	53	2050	2–5	560	38–41	2050	3–6	850	23–27	5790	2
SUDOP PRAHA, a.s.					50	58–85	750	17–21	4500	1	5300	3
EXCON, a.s., Praha			750	23–24	750	24–27	2800	2	750	28–30	5050	4
AMBERG Engineering Brno, a.s.			2800	1	2000	4					4800	5
AP-atelier, s.r.o.			1250	8–12	250	48–55	2050	3–6	250	50–58	3800	6
HELIKA, a.s.			2050	2–5	550	42	1150	9			3750	7
A Plus spol. s r.o.	660	32			2050	2–3	750	17–21			3460	8
CASUA s.r.o.							650	22–27	2550	3	3200	9
Hlaváček – architekti, s.r.o.	250	55–67			850	19–22	2050	3–6			3150	10
HUTNÍ PROJEKT OSTRAVA a.s.					1050	15–17			2050	10–12	3100	11
ATELIER 4 s.r.o.	560	33–36							2450	4–9	3010	12
METROPROJEKT Praha a.s.							500	33	2450	4–9	2950	13
PUDIS, a.s., Praha	350	46–49							2450	4–9	2800	14
Pontex, spol. s r.o.	30	85–92	330	38	1250	9–12			980	22	2590	15
Cuboid Architekti, s.r.o.	1850	7	650	25–27							2500	16
Satra, spol. s r.o.									2450	4–9	2450	17–20
TAROS NOVA s.r.o.									2450	4–9	2450	17–20
TRENTO s.r.o.					2450	1					2450	17–20
Zdeněk Fránek architect&associates s.r.o.									2450	4–9	2450	17–20
Stráský, Hustý a partneři s.r.o.	500	37–38							1850	13–14	2350	21
PROJEKTSTUDIO EUCZ, s.r.o.							50	46–69	2050	10–12	2100	22
A69 – architekti s.r.o.	1250	10–14			800	23					2050	23–35
A-LT architekti							2050	3–6			2050	23–35
ARCHIKA s.r.o.			2050	2–5							2050	23–35
Architektonická kancelář ing. arch. Radko Květ									2050	10–12	2050	23–35
ARTECH spol. s r.o.	2050	1–5									2050	23–35
Atelier Patrik Hoffman			2050	2–5							2050	23–35
DaM spol. s r.o.	1650	8	250	42–53	150	56					2050	23–35
DELTAPLAN spol. s r.o.	450	42–44	1600	7							2050	23–35
Ernst Hoffmann ARCHITEKT profesor DI Ziviltechniker GmbH	2050	1–5									2050	23–35
Fiala + Němec s.r.o.					2050	2–3					2050	23–35
OK PLAN ARCHITECTS, s.r.o.	2050	1–5									2050	23–35
Plan & Bau ČR spol. s r.o.	2050	1–5									2050	23–35
RUDIŠ – RUDIŠ architekti, s.r.o.	2050	1–5									2050	23–35
BFB – studio, spol. s r.o.	850	18–27					450	34–37	650	32–38	1950	36–37
K4 a.s.	1250	10–14			650	29–36			50	63–86	1950	36–37
ADR, s.r.o.	500	37–38			500	43	850	12–16			1850	38–41
DESIGN PD, s.r.o.					1850	5					1850	38–41
Mosty Gdaňsk									1850	13–14	1850	38–41
Philippe SAMYN and PARTNERS sprt							1850	7			1850	38–41
Qarta architektura s.r.o.	710	31							1120	21	1830	42
ai5 s.r.o.	960	16	850	16–22							1810	43
AF-CITYPLAN, s.r.o.					750	24–27	1050	9			1800	44–45
SIAL architekti a inženýři spol. s r.o. Liberec	50	71–84			1700	6	50	46–69			1800	44–45
Architekti DRNH, s.r.o.			850	16–22			900	10–11			1750	46–47
ATELIER TSUNAMI s.r.o.	850	18–27	850	16–22					50	63–86	1750	46–47
SUDOP BRNO, spol. s r.o., Brno	350	46–49							1250	17–19	1600	48
ARUP									1580	15–16	1580	49–50
PBA International Prague s.r.o.									1580	15–16	1580	49–50
Projektil architekti s.r.o.			1250	8–12					250	50–58	1500	51
OAD INSTITUT „TAMBOVSTROIPROJEKT“			1450	6–7							1450	52–53
WINGARDH ARKITEKTKONTROL AB			1450	6–7							1450	52–53
Cigler Marani Architects, a.s.					1400	7					1400	54
Pöyry Environment, a.s.					1250	9–12	100	43–45			1350	55
Podlipný Sladký architekti s.r.o.					1070	14	250	38–42			1320	56

POŘADÍ ATELIERŮ V SOUČTU HODNOCENÍ LET 2012–2016 A POROVNÁNÍ S POŘADÍM V JEDNOTLIVÝCH LETECH

	2012		2013		2014		2015		2016		2012–2016	
	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí
Starý a partner s.r.o.	1300	9									1300	57
VPÚ DECO Praha a.s.					1260	8			30	87–92	1290	58
AB ATELIERŮ f.o.	1250	10–14									1250	59–68
APRIS 3MP, s.r.o.									1250	17–19	1250	59–68
Atelier Kročák	1250	10–14									1250	59–68
Baum & Baroš Architekten			1250	8–12							1250	59–68
Bogle Architects s.r.o.									1250	15–17	1250	59–68
DAD STUDIO, s.r.o.					1250	9–12					1250	59–68
DOBŘÝ DŮM, s.r.o.			50	57–82			1200	8			1250	59–68
Petr Hájek Architekti, s.r.o.					1250	9–12					1250	59–68
RECONSTRUCTION s.r.o.	1250	10–14									1250	59–68
Techorg s.r.o.			1250	8–12							1250	59–68
ATELIER 8000 spol. s r.o.	250	55–67	50	57–82	900	18					1200	69–70
Studio acht spol. s r.o.	50	71–84	50	57–82	1100	13					1200	69–70
CR PROJECT s.r.o.			1160	13					30	87–92	1190	71
Mott MacDonald CZ, spol. s r.o.	400	45					750	17–21			1150	72
FACIS architekti, f.o.									1130	20	1130	73
KNESL+KYNČL s.r.o.	560	33–36	560	29–32							1120	74–75
stempel & tesar architekti					560	38–41			560	40–43	1120	74–75
Projektový a inženýrský ateliér					1050	15–17					1050	76–77
SLADKÝ&PARTNERS, s.r.o.					1050	15–17					1050	76–77
Novák a partner, s.r.o.	330	50–52					650	22–27	30	87–92	1010	78
Kutnohorská stavební s.r.o.			980	14							980	79–81
Pragoprojekt, a.s.	980	15									980	79–81
SATER-PROJEKT s.r.o.	930	17			50	58–85					980	79–81
Loxia a.s.							900	10–11	50	63–86	950	82
Centroprojekt, a.s.							250	38–42	660	31	910	83
atelier – r, s.r.o.			850	16–22	50	58–85					900	84–88
B.B.D., s.r.o.	850	18–27	50	57–82							900	84–88
Kokes partners s.r.o.			900	15							900	84–88
S-projekt plus, a.s.	850	18–27			50	58–85					900	84–88
Valbek, s.r.o.					850	19–22			50	63–86	900	84–88
OSA projekt s.r.o.			250	42–53			50	46–69	560	40–43	860	89
Aquatis, a.s.									850	23–27	850	90–108
Architektonika 3000 spol. s r.o.							850	12–16			850	90–108
ARS VÍTKOVICE s.r.o.	850	18–27									850	90–108
Aulík Fišer Architekti, s.r.o.									850	23–27	850	90–108
BENOY					850	19–22					850	90–108
D3A, spol. s r.o.			850	16–22							850	90–108
INS spol. s r.o.							850	12–16			850	90–108
INTERPLAN-CZ, s.r.o.	850	18–27									850	90–108
Jakub Čigler Architekti, a.s.							850	12–16			850	90–108
LANG & ŠPINAR, architektonický ateliér			850	16–22							850	90–108
Miroslav Pospíšil									850	23–27	850	90–108
NIMBUS Architects s.r.o.	850	18–27									850	90–108
Orígon spol. s r.o.	850	18–27									850	90–108
PRO ARCH, s.r.o.					850	19–22					850	90–108
REAL DEVELOPMENT DESIGN spol. s r.o.			850	16–22							850	90–108
Škoda auto a.s.	850	18–27									850	90–108
TRANSAT architekti							850	12–16			850	90–108
VL Servis s.r.o.	850	18–27									850	90–108
VPÚ DECO Plzeň a.s.									850	23–27	850	90–108
AF-CITYPLAN, s.r.o.			750	23–24							750	109–119
Ateliér IFK – Ing. František Koňářik									750	28–30	750	109–119
AZ CONSULT, spol. s r.o.					750	24–27					750	109–119
Cambium projects, s.r.o.					750	24–27					750	109–119